

*Авангардні тенденції в українській
літературі 1920-х років .
Урок №2*

*Поет-футурист М. Семенко – сміливий експериментатор.
Урбаністичні мотиви його лірики, їхня змістова новизна,
ламання класичної форми («Бажання», «Місто»,
«Запрошення»). ТЛ: авангард, футуризм, урбанізм*

Авангард

- (франц. *avant-garde* — передова охорона) — напрям у літературі ХХ століття, пов'язаний із руйнуванням традиційних форм і канонів. До авангардистських стильових течій відносять футуризм, експресіонізм, конструктивізм, дадаїзм, сюрреалізм, імажинізм, абстракціонізм, кубізм.

Футуризм -авангардний напрям, назва якого в перекладі з латини — майбутнє. Виник у літературі на початку XX ст.

Визначальні риси футуризму:

- Мистецтво антигуманізму, яке має відобразити настання часу техніки;
- Культивування урбанізму (естетика машинної індустрії і великого міста); три «М» - місто, машина, маса;
- Винятковий динамізм, зупинка є злом, запис без розділових знаків;
- Якщо цікавить душа –пізнай машину;
- Тоталітарне заперечення естетики, заперечення традиційної культури (особливо її моральних і художніх цінностей).

СЛОВНИК

- УРБАНИЗМ урбанізм; ч.(фр., від лат., міський)
- 1. Напрям у літературі, що оспівує життя великого промислового і торговельного міста.
- 2. Напрям в архітектурі та містобудівництві 20 ст., за яким міста повинні розвиватися без будь-яких територіальних обмежень і щільно забудовуватися великими будинками.

футуристичне об'єднання.

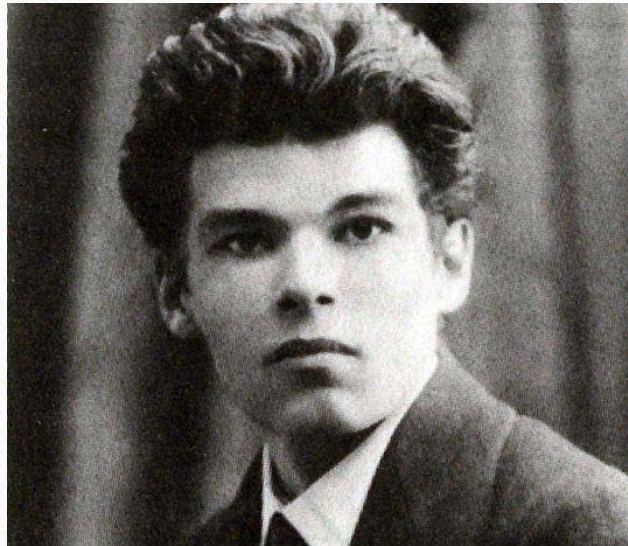
- У 1914 році Михайло Семенко із Василем Семенком і Павлом Ковжуном заснували перше футуристичне об'єднання. Вони взяли екзотичні псевдоніми – Михайль, Базиль та Павль. Пізніше такі зміни імен увійшли в моду серед футуристів України

Анатолій
Петрицький.
Портрет поета-
футуриста
М.Семенка. 1929

Поет доби Розстріляного відродження; основоположник і теоретик українського футуризму

18 грудня 1892 року - Кабинці на Полтавщині, родина волосного писаря

Арешт, 23 жовтня 1937 року винесено смертний вирок

Посилення тиску влади, відмова від футуризму

1922 рік – проголошує панфутуристичну теорію, стверджує, що класичне мистецтво агонує

Хорольська гімназія, Курське реальне училище, Петербурзький психоневрологічний інститут

1913 рік - поетична збірка «Prelude» (символізм)

1914 рік – перше футуристичне об'єднання; друкарня «Кверо»

Зі спогадів сучасників

«Низький на зріст, кучерявий, із густою гривою чорного волосся, дещо монголоподібний, із незмінною прямою люлькою в роті, з пронизливим поглядом чорних очей, Семенко належав до таких людей, повз яких не пройдеш, не звернувши на них уваги...» – Пише у спогадах його друг і колега по «Новій генерації» Олексій Полторацький.

Зі спогадів

Юрій Яновський, якого перетягнув на літературну ниву Семенко, у романі «Майстер корабля» пише про нього так: «Михайль – мій колишній метр. Футурист, що йому завше не хватало якоїсь дрібниці, щоб бути велетнем. Я його любив, коли когось цікавить моє ставлення до нього. Він приходив щодня на фабрику (ідеться про Одеську кінофабрику), викурював незмінну люльку, ішов подивитись на море і зникав, залишаючи пах "karsten'a" з люльки. Незабаром він поїхав у відпустку й до фабрики вже не повертався, покинувши мене самого на всі режисерські групи.»

Зі спогадів

Олексію Полторацькому Семенко розповідатиме, що у Владивостоці він навіть вступив до професійного симфонічного оркестру і мав грати в партії перших скрипок. Сестра Олександра в листах страшенно раділа, що Михайло «нарешті прилаштувався з музикою».

М. Семенко, 1911 р.
Фото з архіву Марка
Миколайовича Семенка,
племінника Михайла

Українська література в іменах: прослухайте лекцію за посиланням

<https://cutt.ly/kZCoZwZ>

Вплив на сучасну літературу

Михайль Семенко був штучно вилучений з історії літератури, проте через покоління мав вплив на письменників сучасної літератури. Серед старшого покоління це Ігор Калинець, Василь Голобородько. Серед молодших авторів одним із улюблених поетів його називають Сергій Жадан, Олег Коцарев, Любов Яремчук

Прослухайте пісню та композицію на слова Михася Семенка за посиланням <https://cutt.ly/2ZCsxXU>
<https://cutt.ly/MZCsNUv>

Літературна діяльність

■ Трамвай
(Олександр Богомазов, 1914)

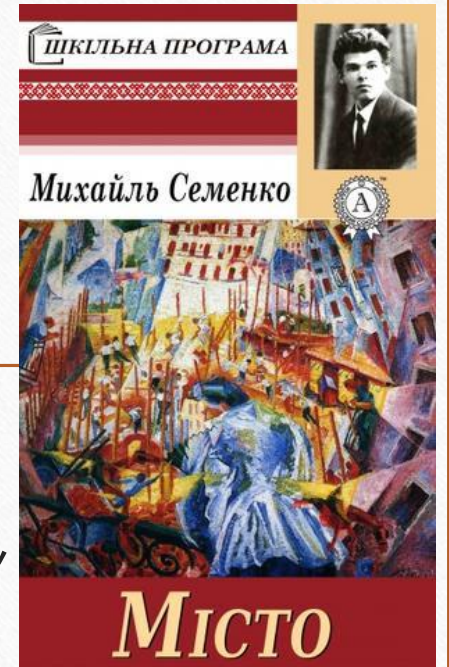
Михайль Семенко Місто

Осте сте
бі бо
бу
візники — люди
трамваї — люди
автомобілібілі
бігорух рухобіги
рухливобіги
berceus* кару
селі
елі
лілі
пути велетні
диму сталь
палять

пах
пахка
пахітоска
дим синій
чорний дим
пускають
бензин
чаду благать
кохать кахикать
життєдать
життєрух
життєбензин
авто
трам.
23. V. 1914. Київ

Особливості вірша

- Вірш М. Семенка "Місто" написаний у футуристичному ключі. Це експеримент зі словом,
- Звуки справді відображають поспіх, шум, гамір, суєту великого міста. Гримкотить транспорт, шумлять заводи, йдуть дими, а люди живуть своїм життям — кохають, хворіють, радіють, включені в особливий кругообіг, що зветься життям мегаполісу.

Майстерня літературного критика: пригадайте схему аналізу ліричного твору

Схема аналізу

1. Вид лірики
2. Провідний мотив твору
3. Картини та образи
4. Художні засоби
5. Настрій твору

Майстерня літературного критика: проаналізуйте один з віршів за схемою

« Бажання»

■ Фламандські прислів'я, або Світ догори дриґом
(Пітер Брейгель старший, 1559)

« Запрошення»

